

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
27.8.2019
Taltionumero
3852
Diaarinumero
4070/2/18

1 (7)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Hämeenlinnan hallinto-oikeus 31.7.2018 nro 18/0373/4

Asian aikaisempi käsittely

Valkeakosken sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaoston alainen viranhaltija on 22.8.2017 hylännyt A:n hakemuksen hänen vapaa-ajan asuntonsa sijaintipaikkakunnalla Rovaniemellä sekä Posiolla ajalla 15.6.–30.6.2017 tapahtuneiden taksimatkojen korvaamisesta.

Valkeakosken sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaosto on päätöksellään 17.10.2017 (§ 72) hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen. Päätöksen perusteluiden mukaan kyseisiä matkoja ei voida pitää jokapäiväiseen elämään kuuluvina matkoina (asuinkunta/lähikunta), joiden korvaamiseen kunnalla olisi erityinen järjestämisvelvollisuus. Kunnalla ei myöskään ole velvollisuutta korvata kuljetuspalveluista aiheutuneita kustannuksia ajalta ennen hakemuksen toimittamista vammaispalveluihin.

A on valituksessaan hallinto-oikeuteen vaatinut, että hänelle korvataan vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalta tapahtuneiden taksimatkojen kustannukset vammaispalvelulain nojalla.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on tutkinut A:n vaatimuksen julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta koskevana hallintoriitana ja hylännyt hakemuksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat oikeusohjeet

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Pykälän 2 momentin mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset.

Asiassa saatu selvitys ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Muun ohella kotikäyntiin 26.1.2017 perustuvasta palvelusuunnitelmasta 28.11.2017 käy ilmi, että A:lle on 14.11.2016 tehdyllä päätöksellä myönnetty vammaispalvelulain perusteella 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa sisältävä kuljetuspalvelu ajalle 1.1.2017–30.6.2017 ja 4.1.2017 tehdyllä päätöksellä enintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa sisältävä kuljetuspalvelu 1.7.2017 alkaen toistaiseksi. A:n kysyttyä kotikäynnillä mahdollisesta matkasta mökille kesällä 2017 häntä on pyydetty olemaan yhteydessä vammaispalveluihin. A on Valkeakosken vammaispalveluihin 27.7.2017 saapuneella hakemuksellaan vaatinut, että hänelle on korvattava Rovaniemellä ja Posiolla ajalla 15.6.–30.6.2017 tapahtuneiden taksimatkojen kustannukset.

Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen järjestämisvelvollisuus koskee jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia, joilla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvia tai lähikuntiin ulottuvia kuljetuksia. Muualle järjestettävät kuljetuspalvelut eivät kuulu vaikeavammaisen henkilön subjektiivisen oikeuden piiriin. Rovaniemi ja Posio eivät ole Valkeakosken vammaispalveluasetuksessa tarkoitettuja lähikuntia. Valkeakosken kaupunki on järjestänyt A:lle vammaispalvelulaissa ja -asetuksessa säädetyt vaikeavammaisen henkilön subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluvat kuljetuspalvelut. Kunta voi harkinnanvaraisesti järjestää vaikeavammaiselle henkilölle kuljetuspalveluita myös muualla kuin asuinpaikkakunnalla tai lähikunnissa, mutta

kunnalla ei ole siihen velvollisuutta. Päätökset, joilla A:lle on aikaisemmin mahdollisesti myönnetty kuljetuspalveluita myös Rovaniemellä ja sen lähialueilla, eivät saavuta sellaista pysyvyyttä, että hänen nyt kysymyksessä oleva vaatimuksensa tulisi tällä perusteella hyväksyä.

Edellä mainituilla perusteilla ja ottaen myös huomioon, että kuljetuspalveluita ei erityisesti niiden luonne (oikeus palveluun) huomioon ottaen ole tarkoitettu korvattaviksi jälkikäteen vammaispalvelulain 9 §:ssä tarkoitettuina taloudellisina tukitoimina, Valkeakosken kaupunki ei ole velvollinen korvaamaan A:lle tämän vaatimia matkakustannuksia ajalta 15.6.–30.6.2017.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainittujen lisäksi
Hallintolainkäyttölaki 69 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja hänelle korvataan vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakunnalta tapahtuneiden taksimatkojen kohtuulliset kustannukset 212 euroa vammaispalvelulain nojalla.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

A:lle on myönnetty 18 yhdensuuntaista vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelumatkaa kuukaudessa. Kuljetuspalvelu järjestetään taksi-kydein. A tarvitsee välttämättä taksia liikkumiseen myös vapaa-ajan asunnolla Rovaniemellä. Valkeakosken kaupunki on aiemmin korvannut hänen Rovaniemellä tekemänsä matkat.

A on käyttänyt taksia liikkumiseen vapaa-ajan asunnon alueella hänelle myönnetyn kuukausimatkamäärän puitteissa. Välttämättömästä liikkumisen tuen tarpeesta aiheutuneet kustannukset ovat kohtuulliset. Päätöksenteossa tulee ottaa huomioon vammaispalvelulain tarkoitus edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä. Vammaisuuden perusteella järjestettäviä palvelu- ja tukitoimia kehittäessään kunnan tulee ottaa huomioon vammaisten henkilöiden esittämät tarpeet ja näkökohdat.

Valkeakosken sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaosto on antanut selityksen.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Hallinto-oikeuden hallintoriitana käsittelemä päätös kumotaan. Enemmän viivästyksen välttämiseksi ja asiaa hallinto-oikeudelle palauttamatta korkein hallinto-oikeus ottaa asian välittömästi tutkittavakseen A:n hallinto-oikeudelle tekemänä valituksena. Valitus hylätään.

Perustelut

Kysymykseen tuleva oikeussuojakeino

Asiaan liittyvät oikeusohjeet

Vammaispalvelulain 17 §:n mukaan muutoksenhausta tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa on säädetty sekä mitä jäljempänä tässä laissa säädetään.

Sosiaalihuoltolain 45 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada kirjallinen päätös sosiaalipalvelujen järjestämisestä.

Sosiaalihuoltolain 50 §:n mukaan edellä 45 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua kunnalliselta sosiaalihuollosta vastaavalta toimielimeltä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Vammaispalvelulain 18 §:n mukaan sosiaalilautakunnan päätökseen, joka koskee tässä laissa henkilölle tarkoitettua palvelua ja taloudellista tukitoimea, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Hallintolainkäyttölain 69 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta tai muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta aiheutuvaa velvollisuutta tai oikeutta koskevan riidan samoin kuin hallintosopimusta koskevan riidan, johon haetaan viranomaisen ratkaisua muuten kuin muutoksenhakuteitse (*hallintoriita-asia*), käsittelee hallinto-oikeus.

Valituksena käsitteleminen

A:lle on 14.11.2016 tehdyllä päätöksellä myönnetty vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu ajalle 1.1.–30.6.2017. A on kuntaan 27.7.2017 saapuneella hakemuksellaan vaatinut taannehtivasti, että hänelle korvataan vammaispalvelulain mukaan Rovaniemellä ja Posiolla ajalla 15.6.–30.6.2017 tapahtuneiden taksimatkojen kustannukset.

Viranhaltijan hylättyä A:n hakemuksen ja sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaoston hylättyä A:n oikaisuvaatimuksen A on valittanut yksilöhuoltojaoston päätöksestä hallinto-oikeuteen ja vaatinut mainittujen kustannusten korvaamista. Hallinto-oikeus on kahden jäsenen kokoonpanossa tutkinut vaatimuksen hallintolainkäyttölain 69 §:n 1 momentin mukaisena hallintoriita-asiana ja hylännyt hakemuksen.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että hallintoriita-asioina ratkaistaan hallintolainkäyttölain 69 §:n 1 momentin mukaan sellaiset julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta tai muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta aiheutuvaa velvollisuutta tai oikeutta koskevat riidat, joihin haetaan viranomaisen ratkaisua muuten kuin muutoksenhakuteitse. Hallintoriitamennettely on siten toissijainen hallinto-oikeudelliseen valitukseen nähden. Hallintoriitamennettelyn piiriin kuuluvat tyypillisesti tilanteet, joissa viranomaisen päätöksellä ei ole sitovasti ratkaistu oikeussuhteen osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.

Viranhaltijan 22.8.2017 tekemää päätöstä, jolla on jätetty hyväksymättä A:n vaatimat taksikulut hänelle myönnettyyn kuljetuspalveluun kuuluviksi kustannuksiksi, on pidettävä sellaisena A:ta sitovana sosiaalihuoltolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettuna päätöksenä, johon haetaan oikaisua sosiaalihuoltolain 50 §:n mukaan yksilöhuoltojaostolta. Vastavasti A on voinut vammaispalvelulain 18 §:n mukaan hakea yksilöhuoltojaoston päätökseen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden ei siten olisi tullut tutkia A:n vaatimuksia hallintoriita-asiana. Tästä syystä hallinto-oikeuden päätös on kumottava.

Enemmän viivästyksen välttämiseksi korkein hallinto-oikeus tutkii asian välittömästi hallinto-oikeudelle tehtynä valituksena palauttamatta sitä hallinto-oikeudelle.

Oikeus kuljetuspalveluun

Asiassa on riidatonta, että A on sellainen vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu vaikeavammainen henkilö, joka on oikeutettu kuljetuspalveluun.

Vammaispalveluasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Saman pykälän 2 momentin mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntaan ulottuvat kuljetukset.

Rovaniemi, jossa A:n vapaa-ajan asunto sijaitsee, ei ole Valkeakosken lähikunta. Valkeakosken kaupungilla ei näin ollen ole ollut velvollisuutta järjestää A:lle vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua Rovaniemellä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaosto on siten voinut hylätä A:n oikaisuvaatimuksen taksimatkojen takautuvasta korvaamisesta. Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaoston päätöstä ei muuteta. Asiaa ei ole syytä arvioida toisin sillä A:n esittämällä perusteella, että A:lle on aikaisemmin korvattu kustannuksia myös muualla kuin asuinkunnan ja lähikuntien alueella tapahtuvien kuljetusten perusteella.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Anne E. Niemi
oikeusneuvos

Eija Siitari
oikeusneuvos

Petri Helander
oikeusneuvos

Antti Pekkala (t)
oikeusneuvos

Ari Wirén
oikeusneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Valkeakosken sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöhuoltojaosto